

Vooroplopen in agrarische revolutie

Samenleving moet ophouden agrofoodsector in Nederland vooral te zien als een probleem.

Alexander Belderok,
Benno van Dongen en
Mirrille Einwachter

De Nederlandse agrofoodsector is ijzersterk, maar lijkt op ramkoers met een samenleving die hem ziet als een probleem. Dat is jammer, want juist hier is Nederland wereldleider en juist nu liggen er uitgelezen kansen. Nederland moet dan wel investeren in innovatie en op een andere manier geld verdienen met lokale productiemiddelen. Doen we dat niet, dan verliezen we een internationale koppositie door lokale discussies over megastallen.

De wereld vecht (letterlijk) om voedsel, energie en water. Dit probleem wordt alleen maar groter, aangezien er aan het einde van deze eeuw tien miljard mensen moeten worden gehuisvest en gevoed. We maken ons dan ook op voor een revolutie: een omslag naar een bio-based economie waarin medicijnen, materialen en energie worden gemaakt van groene in plaats van fossiele grondstoffen. Was de agrarische revolutie in de 18e eeuw een katalysator voor groei, in de 21e eeuw is zij voorwaardelijk voor duurzame groei.

In die revolutie komen nieuwe gebieden op buiten de westerse wereld, gedreven door factoren waarop we hier geen invloed hebben. Maar Nederland heeft een enorme voorsprong. Bedrijven en kennisinstellingen hebben expertise opgebouwd door met beperkte ruimte efficiënt te produceren met aandacht voor duurzaamheid en voedselveiligheid. Door de aanwezigheid van internationaal leidende bedrijven kan dit ook elders in de wereld te gelde gemaakt worden. De aanwezigheid van andere sterke clusters zoals chemie, energie en logistiek maakt Nederland

bij uitstek geschikt om de bio-based omslag te realiseren.

Nederland moet een 'proeftuin' worden. Waar de arealen en vee-stapels zich ook bevinden in 2050, ze produceren efficiënt en duur-

In de 18e eeuw was de agrarische revolutie een katalysator voor groei, nu voorwaarde voor duurzame groei

zaam door Nederlandse oplossingen. Afrikaanse akkerbouwers gebruiken Nederlandse zaden, geoptimaliseerd voor hun grond en watervoorziening. Aziatische veehouders produceren met Nederlandse kennis en technologie meer melk en biogas uit mest. Ter vergelijking: een gemiddelde Nederlandse koe geeft jaarlijks ruim zesmaal zoveel melk als een koe in India. Nederlandse kennis wordt zo ingezet om een specifieke, lokale situatie te optimaliseren: 'Made possible by' en niet 'Made in'.

Om oplossingen te ontwikkelen en exporteren moet Nederland (blijven) investeren in innovatie en internationalisering. Maar bovenal moeten de lokale schaarse productiemiddelen meer worden gebruikt voor innovatie dan productie. Daarvoor moet het verdienmodel op de schop. De sector moet waarde creëren met innovatie en export van 'concepten' (kennis, oplossingen), geen fysieke producten. Multinationals en mkb moeten de handen ineen slaan en de overheid moet ondersteunen

met innovatiefinanciering en ruimtelijk beleid. Daarnaast moeten bedrijfsleven, overheid en ngo's zich samen verzetten tegen (internationale) regels en protectionisme die vooruitgang beperken. Dit alles maakt gevestigde belangen, maar alleen zo kan Nederland zijn internationale voorsprong behouden en benutten.

Alexander Belderok, Benno van Dongen, Mirrille Einwachter werken bij Roland Berger Strategy Consultants.